

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 362/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Advokátska kancelária JUDr. Katunský, JUDr. Kuzma a spol., Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 1/2016 a jeho uznesením z 19. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 1/2016 a jeho uznesením z 19. januára 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. marca 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 10. novembra 2015 podal Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) žiadosť o prepustenie z väzby.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Tk 1/2015 z 3. decembra 2015 bol sťažovateľ prepustený z väzby so súčasným nariadením dohľadu probačného a mediačného úradníka a s povinnosťou oznámiť každú zmenu miesta pobytu. Zároveň mu boli uložené povinnosti a obmedzenia podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. a), b) a e) Trestného poriadku.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 1/2016 z 19. januára 2016 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá, pričom krajský súd neprijal jeho písomný sľub, nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ponuku matky sťažovateľa na poskytnutie peňažnej záruky.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že krajský súd v odôvodnení uznesenia poukazuje na to, že o jeho totožnom návrhu rozhodoval už v minulosti a nezistil prítomnosť žiadnych výnimočných okolností prípadu, pričom ani pomery sťažovateľa nebolo možné považovať za výnimočné. Krajský súd založil svoje uznesenie na tom, že sťažovateľovi hrozí vysoký trest odňatia slobody. Pritom z uznesenia nevyplýva žiadna reálna obava o skutočnostiach odôvodňujúcich jednak útekovú, ale ani preventívnu väzbu. Sťažovateľ nikdy neopustil územie Slovenskej republiky, v zahraničí nemá vytvorené zázemie, a preto nie je najmenší dôvod tvrdiť opak na účely vykonštruovania podmienok pre trvanie väzby.

Krajský súd tiež uviedol, že sťažovateľ nemal žiadny legálny príjem a príjem z predaja drog mal slúžiť na jeho obživu. Toto tvrdenie je v príkrom rozpore so skutočnosťou. Sťažovateľ bol v rozhodnom období zamestnancom Technických služieb mesta [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zamestnávateľ“). I to dokazuje, že krajský súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, ale riešil iba hypotetické domnienky a obavy.

Vo väzobnej veci sťažovateľa je okrem iného zvláštne minimálne to, že hoci sa väzobné veci majú vybavovať prednostne a o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu malo byť krajským súdom rozhodnuté už 19. januára 2016, okresnému súdu bolo rozhodnutie krajského súdu spolu so spisom doručené až o 22 dní, t. j. 10. februára 2016. V tejto súvislosti sa natíska otázka, či na strane krajského súdu nedošlo k antidatovaniu jeho rozhodnutia, lebo neexistuje žiaden logický dôvod, pre ktorý by krajský súd držal svoje rozhodnutie „na stole“ 22 dní a neexpedoval ho. Tento záver je podporovaný aj faktom, že nielen okresnému súdu, ale ani právnenému zástupcovi sťažovateľa nebolo uznesenie krajského súdu doručené v primeranej lehote, zvlášť v takomto prípade, keď ide o rozhodovanie o väzobnej veci.

Nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci, pričom požiadavke neodkladnosti rozhodovania o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne. Spisový materiál bol krajskému súdu predložený 8. januára 2016 a tento ho dokázal vyexpedovať až 10. februára 2016 napriek tomu, že údajne rozhodol už 19. januára 2016.

Hoci krajský súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ mal byť aj užívateľom pervitínu, v skutočnosti dokazovaním sa jednoznačne preukázalo, že u sťažovateľa sa nezistili žiadne stopy po požití návykovej látky.

Pokiaľ krajský súd uviedol vo výroku, že neprijíma písomný sľub sťažovateľa, treba uviesť, že zrejme ušlo jeho pozornosti, že obhajca sťažovateľa tento návrh vzal späť.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove, v konaní pod sp. zn.: 6Tos/1/2016 zo dňa 19.1.2016 bolo porušené základné právo [REDAKOVANÉ] na slobodu a spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 17, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 5, čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove, v konaní pod sp. zn.: 6Tos/1/2016 zo dňa 19.01.2016 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2.000,- €, ktoré Krajský súd v Prešove je povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Prešove jej povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 Tos 1/2016-1062 z 19. januára 2016 vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 Tk 1/2015 z 3. decembra 2015 v celom rozsahu a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá. Zároveň krajský súd rozhodol o neprijatí písomného sľubu sťažovateľa, nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, neprijatí ponuky matky sťažovateľa nahradiť väzbu peňažnou zárukou. Zároveň bolo rozhodnuté aj o žiadostiach ďalších obžalovaných o prepustenie z väzby.

Podľa konštatovania krajského súdu je sťažovateľ vo väzbe od 20. marca 2014 z dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, pričom po podaní obžaloby 19. januára 2015 bol ponechaný i naďalej vo väzbe. Stíhaný je pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), d) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), i) a j) Trestného zákona. Trestné stíhanie je vedené za skutok, ktorý sa stal v období od januára 2013 do 20. marca 2014.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu požiadal o prepustenie z väzby žiadosťou doručenou 10. novembra 2015. Žiadosť odôvodňoval tým, že vo veci sa nekoná bez zbytočných prieťahov, nevybavuje sa prednostne a urýchlene a dĺžka väzby je neprimeraná. Vzhľadom na osobné a rodinné pomery, ako aj na okolnosti prípadu ďalšie

trvanie väzby považuje za príliš prísne opatrenie s tým, že jeho účel možno vzhľadom na zásadu primeranosti a zdržanlivosti dosiahnuť miernejšími prostriedkami. Žiadal preto, aby bola väzba nahradená prijatím písomného sľubu a peňažnej záruky jeho matky pri súčasnom uložení primeraných obmedzení a povinností, ako aj dohľadu probačného a mediačného úradníka.

Podľa názoru krajského súdu o obdobnom návrhu sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 8 To 24/2015 z 28. júla 2015, ktorým zrušil skoršie uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 Tk 1/2015 z 8. júna 2015. Už vtedy nezistil prítomnosť žiadnych výnimočných okolností prípadu, ale ani výnimočné pomery sťažovateľa. Aj s poukazom na osobu sťažovateľa a závažnosť prípadu nebolo možné nahradiť väzbu inými prostriedkami. Už vtedy krajský súd vytkol okresnému súdu, že sa vo vzťahu k použitiu ustanovenia § 80 Trestného poriadku neriadil ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého v odôvodnení treba uviesť aj právne úvahy o tom, na základe ktorých ustanovení zákona boli posudzované dokázané skutočnosti. Treba konštatovať, že ani teraz sa okresný súd nezaoberal zdôvodnením splnenia podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom pre nahradenie väzby niektorou z ponúkaných väzobných náhrad.

Nemožno prisvedčiť tomu, že by vzhľadom na rozsah spisu okresný súd nekonal o podaných žiadostiach prednostne a urýchlene, a ani v rámci dokazovania nemožno mať zásadnejšie výhrady k postupu okresného súdu. Požiadavku prednostného a urýchleného vybavovania tejto veci môže okresný súd zachovať aj s ohľadom na zabezpečovanie úkonov smerujúcich k výsluchu svedkov.

V prípade sťažovateľa popri doterajších výpovediach svedka [REDAKOVANÉ], z výpovedí utajených svedkov vyplýva dlhodobý kontakt sťažovateľa so spoluobžalovaným [REDAKOVANÉ], pričom bol jednou z osôb, ktoré pervitín odoberali na účely jeho ďalšieho predaja. Z výpovede utajeného svedka č. 3 vyplýva, že sťažovateľ nakupoval pervitín od [REDAKOVANÉ] a ďalej ho predával. Tieto tvrdenia podporujú aj výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a utajeného svedka č. 2. V spojení so záznamami telekomunikačnej prevádzky, správami zo sledovania osôb, znaleckými posudkami z odvetvia toxikológie, resp. vyšetrenia duševného stavu, je daný

potrebný stupeň pravdepodobnosti toho, že skutok, za ktorý je sťažovateľ stíhaný, sa stal a vykazuje znaky stíhaného obzvlášť závažného zločinu.

Podľa názoru krajského súdu v danom štádiu dokazovania sú prítomné konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z pokračovania v trestnej činnosti a zo zabezpečovania finančných prostriedkov takýmto spôsobom. Všetci obžalovaní mali sofistikovaným a utajeným spôsobom organizovane a dlhodobo distribuovať pervitín s tým, že nikto z nich nemal v čase údajného páchania trestnej činnosti zabezpečený legálny spôsob obstarávania peňazí. Práve trestná činnosť mohla byť s vysokou mierou pravdepodobnosti zdrojom nemalých peňažných prostriedkov. Navyše obžalovaní mali byť sami užívateľmi pervitínu.

Väzobný dôvod obavy z úteku odôvodňuje trvajúca hrozba vysokého trestu. Ani pomery sťažovateľa, na ktoré poukazoval, v súčasnom štádiu konania túto obavu nevylučujú.

Z hľadiska prípadnej možnosti nahradiť väzbu miernejším opatrením treba vychádzať z toho, že podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku je to možné len v prípade výnimočných okolností. Pritom pomery sťažovateľa sú skôr bežné ako výnimočné. Navyše ani procesný postup okresného súdu pred rozhodnutím o prijatí peňažnej záruky vo výške 20 000 € od matky sťažovateľa nebol správny, keďže nebola vopred upozornená na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu. Rovnako na to nebol upozornený ani sťažovateľ.

Z pracovnej zmluvy sťažovateľa so zamestnávateľom zo 17. marca 2011 vyplýva, že sťažovateľ tam bol zamestnaný na dobu určitú do 31. decembra 2011 a mal dohodnutú mesačnú mzdu vo výške 443,80 €, ako aj osobný príplatok do výšky 33 %.

Z dohody o zmene pracovných podmienok, ktorú 15. novembra 2013 uzavrel sťažovateľ so zamestnávateľom, vyplýva, že pracovný pomer sa uzatvára na dobu neurčitú.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Jadrom sťažnosti sú jednak námietky proti ďalšiemu trvaní väzby, ale tiež tvrdenie, podľa ktorého rozhodovanie krajského súdu o opravnom prostriedku prokurátora nebolo urýchlené.

V oboch súvislostiach možno z pohľadu ústavného súdu konštatovať, že námietky sťažovateľa nie sú dôvodné.

Pokiaľ v súvislosti s ďalším trvaním väzby sťažovateľ namieta absenciu reálnej obavy odôvodňujúcej útekovú a preventívnu väzbu, treba podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu je v tejto súvislosti dostatočné a presvedčivé. Nemožno pochybovať o tom, že v rámci podozrenia z obzvlášť závažného drogového zločinu hrozí sťažovateľovi vysoký trest, čo postačuje vzhľadom na konkrétne okolnosti pre záver o existencii obavy z úteku. Rovnako je presvedčivá aj vyslovená obava z pokračovania v trestnej činnosti, keďže ide o zdroj príjmov. Tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého bol v inkriminovanom čase páchania trestnej činnosti v pracovnom pomere, nie je predloženými pracovnoprávnymi zmluvami dostatočne preukázané, pretože tieto sa nevzťahujú na inkriminované obdobie.

Námietka sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd nemal rozhodovať o neprijatí písomného sľubu sťažovateľa, keďže obhajca vzal tento návrh späť, sa nejaví z pohľadu

ústavného súdu ako ústavnoprávne relevantná. Aj keď, ako sa zdá, bol návrh na prijatie písomného sľubu vzatý späť (čo podľa všetkého uniklo pozornosti krajského súdu), uvedené pochybenie krajského súdu, ktorý napriek tomu rozhodol o neprijatí už neexistujúceho písomného sľubu, nemá za konkrétnych okolností prípadu ústavnoprávnu intenzitu.

Podľa tvrdenia sťažovateľa sa javí ako pochybné, či krajský súd rozhodoval o opravnom prostriedku prokurátora naozaj 19. januára 2016 (ako sa to uvádza v uznesení), pretože písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu spolu so spisom bolo doručené okresnému súdu až 10. februára 2016, teda o 22 dní, čo vytvára podozrenie z antidatovania uznesenia. Neexistuje totiž podľa sťažovateľa žiaden logický dôvod na to, aby krajský súd držal svoje uznesenie 22 dní „na stole“ a spôsobil tým viactýždňovú nečinnosť, ktorou zároveň mal porušiť právo na urýchlené rozhodovanie o väzbe.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom vyslovené podozrenie z antidatovania uznesenia krajského súdu nie je ničím dôkazne podložené a ide iba o hypotézu v rovine myšlienkovej konštrukcie. Z hľadiska práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru je podstatné, že rozhodovací proces na krajskom súde trval v podstate 1 mesiac, čo možno za konkrétnych okolností považovať za primerané.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016